

Madárinfluenza jelentés

2025. április–július (tavaszi vonulás és költési időszak)

Bevezető

A madárinfluenza a hazai baromfitenyésztés egyik legnagyobb kihívását jelenti az elmúlt évtizedben. Nem csak a járvánnyal sújtott állattartó telepek szenvednek emiatt, hanem egész régiók, sőt, az egész ország korlátozások alá kerülhet, elvesztheti piacait és jelentős fluktuációkat szenvednek el az ellátási láncok. Az MME 2020 óta folyamatos aktív monitoringot folytat a NÉBIH-OJK részére, amely egy riasztórendszer jelleggel működik, illetve a járványtani nyomozást segíti. A probléma évről évre nagyobb, így az egyesületünkre is egyre nagyobb nyomás helyeződik, ami a konzultációs igényeket és az adatkezelést illeti. Hála a mintákért való ellentételezésnek, a mintavevők és a mintavételi aktivitás is nő. Április 1-től ez már nem csak az elszámoláshoz szükséges mennyiségi adatok gyűjtését jelenti, hanem egy intenzívebb kommunikációs és adatfeldolgozási feladatkört is, hogy ezzel is hatékonyabban szolgáljuk a hazai járványvédelmet és teljesebb képet kapjunk a saját munkánk tendenciáiról is.

Járványtani helyzet

A tavaszi időszak mondhatni csendes volt itthon, különösen a 2024 őszi és az azt követő téli időszakhoz viszonyítva. A hatóság szépen lassan oldotta fel a Dél-Alföld lezárt régióit, lassította a betelepítést, illetve a naposjóság oldalán jelentkező hiány és az integrátorok bizalmatlansága a termelők felé megelőzte a járvány újbóli fellángolását. Lengyelországban viszont soha nem látott mértékű járvány tombolt, és mellé még a baromfipestis is súlyosbította a helyzetet. Nyár végén egy-egy háztáji esetről szóló pletyka szinten felröppent, de ezeket a hatóság hivatalosan nem erősítette meg. Augusztusban volt egy pozitív vadmadár eset, de nem MME-s mintavételből, hanem hatósági állatorvos talált két tetemet Győr közelében, de itt sem kizárható a házi eredet. A vírus tehát itt van, és fel kell készülni rá, hogy a vonulás beindulásával a lengyel helyzet nálunk lángol fel újra.

Összesítések

A tárgyidőszakban egészen hihetetlen mennyiségű, 5609 madárból vettünk mintát. Ez a szám azért is elképesztő, mert ezzel a teljes idei mintaszám elérte a 6903-at, míg tavaly összesen 6642 minta gyűlt össze egész évben. Ezt a számot egyébként Óvári Péter cseh gyűrűs hamvas rétihéjája haladta meg a 6643. hellyel az iktatási időpontok szerint nézve.

34 aktív mintavevőnk volt a beszámolási időszakban. **Mindannyiuknak köszönjük a munkáját!**

Magyarország 3155 települése közül több, mint 10% területén, 376 különböző településen történtek mintavételek. Öröndetes a járványtani szempontból kiemelt jelentőségű, de korábban sajnos vadmadár monitoring terén alulreprezentált dél-alföldi régió emelkedő mintaszáma.

A tárgyidőszakban 106 madárfaj egyedeiből került minta a NÉBIH-ÁDI laborjaiba. A legtöbb minta élő, egészséges, gyűrűzés során kézbe kerülő madaraktól származott, de előfordultak hullából történő beküldések is. A célfajok az aktív monitoring (élő, egészséges madarak mintázása) során a vízi- és ragadozó madarak, illetve néhány egyéb, a járványban korábban szereppel bíró fajcsoport. A hullákból és tüneteket mutató madarakból történő mintavételt passzív monitoringnak hívjuk, itt bármilyen madárfaj bekerülhet mintaként, elsősorban emiatt jelennek meg az összesítésben énekesmadarak is. Sajnos az aktív monitoring során a célfajok halmazán belül maradni nem minden esetben sikerült, így van néhány tucat olyan minta is, aminek a keletkezése szakmai szempontból kissé aggályos.

A fajok szerinti összesítést az 1. sz. táblázat tartalmazza.

Koordinációs ügyek

A mintaszámok emelkedése egyrésztől öröndetes, ugyanakkor ez a NÉBIH nem épp kimeríthetetlen büdzséjében egy egyre jobban látszó tételt jelent. Annak érdekében, hogy a program hosszútávon fennmaradjon, korlátokat kellett szabnunk és a mintavételezést nem csaj fajcsoport, hanem területi szinten is szabályozni, hogy a járványtani szempontból jelentősebb régiók kivételével ne generáljunk túl nagy mintaszámokat. Ennek részleteit a mintagyűjtőknek 2025.06.19-én kiküldött protokoll tartalmazza sok egyéb, korábban kevésbé hivatalosan közölt részlettel egyetemben. A nem protokoll szerinti mintaküldések száma júniusban még 11,1% volt, júliusban már 4,5%, reméljük, hogy ez tovább csökken.

Faj	Mintaszám	Faj	Mintaszám	Faj	Mintaszám
Bakcsó	71	Gyöngybagoly	140	Parlagi sas	111
Balkáni gerle	11	Gyurgyalag	1	Pásztorgém	16
Barátposzáta	1	Hamvas rétihéja	1	Pettyes vízcicsibe	3
Barátréce	1	Havasi partfutó	2	Piroslábú cankó	44
Barázdabillegető	2	Házi rozsdafarkú	2	Réti cankó	195
Barna kánya	1	Héja	9	Réti fülesbagoly	32
Barna rétihéja	14	Heringsirály	1	Rétisas	34
Batla	8	Holló	16	Sárgalábú sirály	30
Bíbic	25	Kanalasgém	181	Sarlós partfutó	1
Billegető cankó	3	Kárókatona	67	Sarlósfecske	1
Böjti réce	3	Karvaly	4	Sárszalonka	8
Búbos vöcsök	1	Kék vércse	265	Seregély	16
Bütykös ásólúd	5	Kerecsensólyom	47	Szajkó	4
Bütykös hattyú	41	Kígyászólyv	1	Szalakóta	16
Cigányréce	1	Kis kócsag	102	Szárcsa	5
Csóka	86	Kis lile	21	Széncinege	2
Csörgőréce	3	Kis póling	7	Szerecsensirály	240
Dankasirály	403	Kis sárszalonka	4	Szirti sas	2
Darázsólyv	2	Kis vízcicsibe	4	Sztyeppi sirály	31
Dolmányos varjú	18	Kis vöcsök	19	Szürke cankó	1
Egerészólyv	64	Kormos légykapó	1	Szürke gém	83
Énekes rigó	3	Kormos szerkő	1	Tavi cankó	1
Erdei cankó	6	Kormos varjú	1	Temminck-partfutó	3
Erdei fülesbagoly	55	Kuvik	77	Tőkés réce	36
Erdei szalonka	1	Küszvágó csér	111	Törpegém	5
Fácán	7	Lappantyú	2	Tövisszúró gébics	1
Fattyúszerkő	18	Macskabagoly	3	Üstökösgém	52
Fehér gólya	781	Mezei veréb	11	Vadgerle	3
Fekete gólya	1	Molnárfecske	1	Vándorsólyom	19
Feketenyakú vöcsök	2	Nagy goda	5	Vetési varjú	166
Feketerigó	8	Nagy kócsag	263	Vizityúk	5
Füleskuvik	64	Nyári lúd	342	Vörös gém	70
Füstös cankó	1	Nyílfarkú réce	1	Vörös kánya	13
Gólyatöcs	18	Örvös galamb	11	Vörös vércse	804
Gulipán	27	Pajzsoscankó	62		
Guvat	5	Parlagi galamb	9		

1. táblázat A mintaszámok fajok szerinti összesítése

Az őszi vonulási időszak

Az előttünk álló időszak kihívásai részben már a járványtani bekezdés végén felsejlenek. A tavalyihoz hasonlóan előbb kellene megtalálnunk vadmadárban a vírust – ha onnan jön, és nem egy endémiás háztáji állományból – minthogy lefertőzi a nagyobb termelőket. Ennek érdekében mindenkit szeretnék kérni a minél gyorsabb mintaküldésre, különösen hullák és tünetes madarak esetén. A protokoll szerinti

két hét nem baj, ha csak egy napra rövidül. Minél előbb jut be a minta, annál jobb. Tünetes madár vagy gyanús hulla esetén egyeztni szükséges.

A másik súlyos kockázat, hogy a hozzánk telelni érkező vagy átvonuló madarak elkapják a betegséget és a 2023-as őszhöz hasonló járvány alakul ki vadmadarakban is. Ezt megelőzendő a képződő dögöket ártalmatlanítani kell, ami legegyszerűbb az egész hulla beküldésével. Nagy mennyiségű hulla esetén ATEV-es konténert is tud igényelni a hatóság, illetve végső megoldásként el is lehet ásní a tetemekeket megfelelő helyen.

A járványtani nyomozásnál az egyes vírustörzsek nyomonkövetése szekvenálással történik, ehhez viszont nagy mennyiségű teljes vírusgenom kell, ami csak vírusizolálással nyerhető, PCR-rel nem. A vírusizolálás tamponból ritkán sikeres, ezért ha csak lehet, elhullott madár esetén a hulla kerüljön a laborba, ne tamponok.

Sikeres és protokollszerű mintázást kívánok mindenkinek!

Összeállította:

Dr. Koleszár Balázs programkoordinátor